

1952

Nr. 1-4, 7-9

40 bani

Nr. 57-9

Telegraful

Omar.

Biblioteca Centrală Regională

Popul 1.000

Sibiu

ORGANUL OFICIAL AL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMANE DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU
ȘI AL EPISCOPIILOR CLUJ ȘI ORADEA

Abonamentul
pentru parohii cl. I Lei 40; cl. II Lei 30; cl. III Lei 25. Particulari Lei 25. Autorități și străinătate Lei 50. De sprijin Lei 75. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor
un cm.² 60 Bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Spre noi biruinți

Planul producției globale industriale pe anul 1951 a fost îndeplinit cu 104,5%. De remarcat e în special dezvoltarea accelerată a industriei grele, baza industrializării socialiste și dezvoltării tuturor ramurilor economiei. Așa, față de 1950, în 1951 producția de oțel a crescut la 115,7%, de mașini electrice rotative la 218,7%, de strunguri paralele la 249,7%, etc., fabricându-se și mașini noi, care înainte se importau. Totdeodată s'au făcut mari construcții și investiții masive pe linia industrializării socialiste, a ridicării nivelului material și cultural al celor ce muncesc. Investițiile pe 1951 reprezintă o creștere de 30,5% față de 1950, iar lucrările de construcții o creștere de 42,4%. S'au construit noi fabrici, uzine, cartiere muncitorești și s'au continuat lucrările pe marile șantiere Canalul Dunărea—Marea Neagră, hidrocentrala V. I. Lenin, Moroeni, Doicești ș. a.

De asemenea anul 1951 a fost an de însemnate realizări în agricultură, unde s'a lărgit și întărit sectorul socialist și s'au introdus pe scară mai largă metodele agriculturii înaintate. Recoltele mari ale gospodăriilor agricole colective au dovedit încă odată marea superioritate a agriculturii socialiste. Astfel față de anul 1950, producția totală a crescut, la grâu cu 58,7%, la porumb cu 29,7%, la bumbac cu 147,3%, la sfeclă de zahăr cu 126% ș. a.

Numărul muncitorilor s'a mărit cu 210.000. Asigurările Sociale de Stat au împărțit 32% mai multe ajutoare bănești, ajutorul familial de stat a crescut cu 30%. A sporit numărul școlilor, căminelor culturale, dispensarelor, spitalelor, caselor de nașteri, numărul burselor pentru elevi și studenți și al oamenilor muncii trimiși la odihnă pe socoteala statului. Prin comerțul de stat și cooperatist s'au împărțit populației cu 88,6% mai multe mărfuri decât în 1950.

Aceste succese au dat posibilitatea Guvernului să înlăptuiască reforma monetară și reducerile de prețuri, ca să mărească puterea de cumpărare a leului, să contribuie la asigurarea ridicării permanente a nivelului material și cultural al oamenilor muncii. Reforma monetară a fost o nouă lovitură dată elementelor ca-

6 MARTIE

Se împlinesc acum 7 ani de când poporul muncitor a instaurat la cârma Statului Guvernul Dr. Petru Groza, guvernul oamenilor muncii din țara noastră.

Acești ani sunt o cotitură decisivă în evoluția Statului și poporului român. Sunt ani de avânt creator, de muncă și realizări mărețe. Guvernul Dr. Petru Groza, constituit din cei mai buni fii ai clasei muncitoare și țărânimii muncitoare și reprezentanți ai intelectualității progresiste, călăuzindu-se de învățămintele și experiența glorioasă a Uniunii Sovietice și de nevoile poporului muncitor, a condus fără șovăire, cu clar-viziune și energie țara noastră pe drumul democrației populare spre socialism.

Astfel s'au creat bazele economice ale socialismului prin naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, comerciale etc. Industria socialistă s'a dezvoltat progresiv, împlinind și depășind planurile de stat și planul primului an al Cincinalului. Comerțul de stat a înflorit, aprovizionând pe oamenii muncii cu mărfurile necesare. Cooperarea s'a consolidat, fiind un mijloc de întărire a alianței dintre clasa muncitoare și țărânimii muncitoare.

În sectorul agricol s'au constituit peste 1000 de gospodării agricole colective și s'au întărit din punct de vedere organizatoric și economic. Ele constituie o exemplificare concretă, prin faptă, a superiorității agriculturii socialiste asupra celei parcelare-individuale. Astfel că țărânimii muncitoare, prin rezultatele gospodăriilor co-

operatiste și speculante. Ea deschide perspectiva ca într'un viitor apropiat să aibă loc noi reduceri de prețuri comerciale, desființarea cartelelor și trecerea la prețuri unice de vânzare a mărfurilor, ceea ce va însemna o nouă ridicare a salariului real al muncitorilor și funcționarilor și a veniturilor țărânimii muncitoare.

Pe baza acestor succese, oamenii muncii pășesc înainte în al doilea an al Cincinalului. Ei știu că de munca lor încordată atârnă viitorul și ridicarea continuă a nivelului de trai și cultural al poporului muncitor. Ea va fi și o contribuție însemnată la întărirea lagărului păcii.

lective agricole, a întovărășirilor și a gospodăriilor agricole de stat, își dă tot mai bine seama că singura cale de belșug și fericire este calea gospodăriilor agricole colective, spre care se îndreaptă cu tot mai multă încredere și avânt.

La această construire a bazei economice socialiste se adaugă și dezvoltarea unei culturi corespunzătoare: lucrarea de alfabetizare, reforma școlară, activitatea literară și artistică, îndrumată pe făgașul realismului socialist ș. a., contribuie la ridicarea nivelului cultural al poporului muncitor și la formarea unei literaturi noi, unei arte socialiste și la educarea omului nou, care are o atitudine socialistă față de muncă și bunurile poporului.

Toate acestea se vădesc în ridicarea nivelului de trai, sanitar și cultural al poporului muncitor și avântul creator al maselor revărsat în întrecerile socialiste și generalizarea metodelor stahanoviste sovietice de muncă, datorită cărora a fost posibilă realizarea și depășirea planurilor de stat în 1950 și 1951.

În ce privește cultele, politica Guvernului a fost bazată pe principiul libertății religioase, acordând nu numai libertatea exercitării cultelor, ci și sprijin material și chemând toate cultele la colaborare. Astfel că în acest răstimp, viața Bisericii noastre s'a putut desfășura și organiza în libertate și a avut posibilitatea să realizeze marele deziderat al reîntregirii bisericesti din Ardeal și să colaboreze cu toate cultele pentru binele poporului și pentru pace.

Toate aceste cuceriri au fost posibile numai datorită ajutorului frățesc al Uniunii Sovietice și solidarității cu toate țările de democrație populară. Astfel țara noastră a devenit un pilon puternic în marele lagăr al păcii, democrației și socialismului. Creșterea forței ei economice și culturale este o mândrie pentru oricare om al muncii, care luptă pentru o viață mai bună și pentru pace, împotriva ațăfătorilor la un nou război, imperialiștii americano-englezi.

La aniversarea celor 7 ani de guvernare, Guvernul Dr. Petru Groza pășește cu încredere înainte spre construirea socialismului în țara noastră și spre biruința păcii în lume!

Principii de organizație și disciplină bisericească, în canoanele sinodului al IV-lea ecumenic

Sinodul al IV-lea ecumenic, ținut la Calcedon, în anul 451, între 8 Octomvrie și 1 Noemvrie, a luat nu numai hotărâri dogmatice, menținând, întărind și lămurind învățătura Bisericii asupra persoanei Mântuitorului Hristos, ci și cu privire la organizația, administrația și disciplina Bisericii. În perspectiva celor 1500 de ani, care au trecut dela ținerea acestui sinod, hotărârile lui îmbracă o importanță cu totul deosebită, prin rezultatele pe care le-au asigurat și le asigură Bisericii. De un prestigiu deosebit s'a bucurat acest sinod chiar dela început, datorită condițiilor excepționale în care s'a ținut. Participarea unui mare număr de episcopi — 630 — reprezentând întreaga Biserică, inclusiv Biserica Romei, ai cărei delegați au avut loc de cinste și prezența permanentă la ședință a delegaților autorității politice — la ședința a VI-a participând însuși împăratul Marcian cu împărăteasa Pulheria — au asigurat sinodului acest deosebit prestigiu, prin plenitudinea cu care erau luate hotărârile și prin obligativitatea pe care aceste hotărâri o dobândeau, în urma întăririi lor ca legi ale Statului.

Spațiul restrâns pe care-l poate oferi revista nu ne îngăduie să insistăm cu amănunte, asupra a tot ceea ce ar merita să fie amintit, pentru a scoate în evidență importanța Sinodului al IV-lea ecumenic, în viața Bisericii, în general. De aceea ne vom limita să menționăm numai câteva din principiile de organizație, administrație și disciplină bisericească, ce se desprind din cele 30 de canoane¹ pe care le-a întocmit acest sinod și în lumina cărora — alături de celelalte hotărâri canonice ale sinoadelor — s'a desfășurat viața Bisericii, întărindu-se dealungul veacurilor.

1. Din primul canon al acestui sinod se desprinde, în toată importanța, *principiul competenței sinodului ecumenic*. Sfinții părinți ai sinodului al IV-lea ecumenic, ca cel mai înalt for în Biserică pentru formularea învățăturilor Mântuitorului Hristos, pe baza Sfintei Scripturi și a Sfintei Tradițiuni, pentru păstrarea neștirbită a acestei învățături, ca și pentru stabilirea principiilor de organizație și administrație, obligatorii pentru toată Biserica în vederea afirmării unității ei, apreciind importanța pe care o pot avea, în acest scop, canoanele sinoadelor anterioare, le-au confirmat pe toate, prin canonul I, hotărând „să rămână în vigoare canoanele așezate de către Sfinții Părinți la toate sinoadele de până acum”. Această confirmare era cu atât mai necesară cu cât cea mai mare parte din canoanele care formau colecțiunea existentă în timpul sinodului din Calcedon,² erau canoane date de sinoade provinciale, care aveau deci importanță numai pentru biserica provincială respectivă, iar nu pentru cea ecumenică. Dintre aceste canoane ale bisericilor provinciale, multe cuprindeau norme a căror influență putea fi salutară pentru toată Biserica, atât în privința chestiunilor de credință cât și în privința disciplinei bisericești. Dar ca să poată avea obligativitate pentru toată Biserica, era necesară confirmarea lor de către un sinod ecumenic; ceea ce a făcut sinodul din Calcedon.

Această hotărâre este prima măsură luată de un sinod ecumenic, în acest sens, și a constituit normă pentru sinoadele ecumenice ulterioare.

De aceea vedem că primul lucru pe care l-au făcut sinoadele ecumenice ulterioare, care au legiferat, a fost hotărârea „să se păstreze liberă de inovațiuni și nevătămată credința și să rămână întărite” și statornicite, spre folosul sufletelor și spre tămăduirea patimilor” canoanele sinoadelor anterioare, precum și ale unor singuri Sfinți Părinți.³

În privința învățaturii de credință, competența unui sinod ecumenic se limitează numai la confirmarea hotărârilor sinoadelor anterioare, fără a putea modifica sau înlocui ceva; pe câtă vreme în privința canoanelor care se referă la organizație, administrație și disciplină, sinodul ecumenic poate să hotărască, fie confirmarea, fie modificarea sau înlocuirea lor, dacă această măsură corespunde interesului Bisericii și n'ar contraveni principiilor fundamentale de organizație bisericească.

Tot în legătură cu competența sinodului ecumenic, din lucrările sinodului dela Calcedon rezultă limpede că sinodul ecumenic este cea mai înaltă instanță și din punct de vedere disciplinar, putând să primească plângeri și să hotărască împotriva hotărârilor sinodului unei biserici autocefale.

2. Un alt principiu, care se desprinde clar din canoanele sinodului din Calcedon, este *principiul autonomiei eparhiale*, în virtutea căruia întreaga viață bisericească în eparhie, trebuie să se desfășoare numai în dependență de episcopul respectiv, sub conducerea și supravegherea lui. Pentru afirmarea acestui principiu, dela care se întâmplau abateri, Sfinții Părinți ai sinodului din Calcedon, au hotărât *integrarea*, fără excepție, a *instituției monahismului în disciplina eparhială*. „Fiindcă oarecari — zic Sfinții Părinți în canonul 4 — uzează de monahicescul chip cu fățarnicie și turbură bisericile și afacerile politice, pribegind fără deosebire prin cetăți, ba întreprind a ridica chiar mănăstiri pentru ei înșiși, s'a hotărât ca nimeni și nici unde să nu zidească sau să ridice mănăstiri, respective case de rugăciuni fără învoirea episcopului cetății. Și monahii din toate cetățile și dela țară să fie subordonați episcopului...”. Această măsură luată prin canonul 4, completată cu cea din canonul 8, potrivit căreia „clericii azilurilor de săraci și ai mănăstirilor și ai bisericilor mucenicilor (trebuie) să rămână sub stăpânirea episcopului din fiecare cetate, după tradiția Sfinților Părinți și să nu se sustragă cu trufie dela episcopul lor propriu”, arată limpede hotărârea Sfinților Părinți ai sinodului din Calcedon, de a da principiului autonomiei eparhiale toată autoritatea.

Independența pe care o manifestau îndeosebi călugării eutihieni, care se separau de episcopul canonic și depinzând numai de stareț, turburau disciplina și viața religioasă în eparhie, ca și tendința de a scoate de sub jurisdicția episcopului pe clericii azilurilor de săraci și ai celorlalte instituțiuni caritative, depinzând de întemeietor sau patron, nu mai puteau fi tolerate, fără primejduirea ordinii și disciplinei în Biserică.

Măsurile pe care le vor lua mai târziu Sfinții Părinți ai sinodului al VII-lea ecumenic și cei ai sinodului local I-II Constantinopol, ca și cele prevăzute în legile

impăraților bizantini, în privința călugărilor și mănăstirilor, nu sunt decât o dezvoltare și o reafirmare a principiilor stabilite de sinodul din Calcedon. Necesitatea reafirmării acestor principii arată că dependența călugărilor și mănăstirilor de episcopul respectiv n'a fost respectată fără excepție. Această nerespectare a fost determinată însă și de exagerările unor episcopi, care au înțeles și au aplicat greșit și câteodată abuziv, dependența mănăstirilor și instituțiilor de caritate din eparhie, confundând dreptul de supraveghere și control rezultat din această dependență, cu dreptul de proprietate. Ca urmare, era de așteptat ca la asemenea abuzuri, să se răspundă cu pretențiuni exagerate, care s'au și realizat un timp, în deosebi în mănăstirile așa zise exempte, autodespote sau independente. Dar nici exagerările episcopilor, prin acaparea bunurilor mănăstirilor și instituțiilor de caritate din eparhie, nici pretențiunile acestora de independență nu corespund intereselor Bisericii și spiritului în care au legiferat Sfinții Părinți ai Sinodului IV ecumenic.

Conștienți că numai existând unitate de conducere în eparhie și numai prin ordine și disciplină se poate asigura colaborarea tuturor — clerici, monahi și instituții — spre împlinirea scopului urmărit de Biserică, Sfinții Părinți ai sinodului IV ecumenic au accentuat prin mai multe canoane, acest principiu. Astfel prin canonul 23 au stabilit că monahii și clericii nu-și pot părăsi, fără încuviințarea episcopului respectiv, locurile în care au fost rânduiți, mergând și rămânând mai mult timp în capitala țării, căci prin aceasta ei turbură ordinea bisericească, ba de multe ori strică și casele unora.

3. Aceeași grijă pentru păstrarea ordinii și disciplinei, ca și pentru păstrarea demnității preoției, se desprinde și din canonul 6 al acestui sinod, prin care s'a stabilit *interzicerea hirotoniilor absolute sau fără destinație*, hotărându-se să nu se mai facă nici o hirotonie și nici o numire fără un loc precis, (biserica unei cetăți, unui sat, sau pentru mănăstire), și numai dacă este nevoie. Așa se asigură, pe deoparte, mijloacele necesare pentru întreținerea demnă a celor hirotoniți, iar pe de altă parte se înlătură crearea de preoți vagabonzi, care, nefiind legați de un post, umblă din loc în loc, turburând liniștea și ordinea celorlalte parohii. Această măsură a fost înscrisă mai târziu și în legile împăraților bizantini, cu sancțiune aspră pentru episcopul care n'ar respecta-o, fiind obligat să asigure din veniturile proprii întreținerea clerului hirotonit fără loc.

4. În strânsă legătură cu dispozițiunea canonului 6 — care interzice hirotoniri fără destinație — stă dispozițiunea canonului 5, prin care se reînnoște *principiul stabilității clericilor*, ca efect al hirotoniei, știind că prin hirotonie se realizează între cel hirotonit și biserica pe seama căreia a fost hirotonit, o legătură indisolubilă, asemenea aceleia care se realizează prin căsătorie între soț și soție. Ca urmare a acestei legături, prevăzută și de canoanele 14 și 15 apostolice și canoanele 15 și 16 ale sinodului I ecumenic, clericii nu se pot muta și nu pot fi mutați dela biseri-

(Urmare din pag. 2-a)

cile pe seama cărora au fost hirotoniți, decât în cazuri cu totul excepționale, când mutarea ar fi în interesul Bisericii.

5. Tot din grija pentru păstrarea demnității preoției, Sfinții Părinți ai sinodului IV ecumenic, văzând că nu se respectă întocmai dispozițiunile canoanelor 81 și 83 apostolice, au accentuat prin can. 3 și 7, *principiul incompatibilității preoției și monahismului cu îndeletniciri lumești* — interzicând clericilor și monahilor să ocupe servicii publice sau să se îndeletnicească cu afaceri lumești producătoare de „mârșav câștig”. Pentru importanța ei și această măsură a fost înscrisă ca lege a Statului, menținută și de împăratul Iustinian — prin novela 123 cap. VI — unde se spune „că nici un episcop, presbiter, cleric sau monah să nu poată lua asupra sa astfel de afaceri, care se referă la tezaurul Statului, sau să administreze averi publice sau particulare... deoarece prin aceasta aduc pagubă sfintei Biserici și se împiedecă serviciul preoțesc”.

6. Un alt principiu afirmat de sinodul IV ecumenic, este *principiul incompatibilității oficiilor cu păstoria sufletească*, desprins din dispozițiunile can. 10 și 20. Potrivit acestui principiu, nici un cleric nu poate ocupa, în același timp, două posturi ale căror îndatoriri l-ar obliga să fie prezent în permanență, la fiecare dintre ele. „Nu este iertat — se hotărăște prin canonul 10 — ca un cleric să se numere deodată la bisericile din două cetăți, și la cea pentru care s'a hirotonit la început și la cea la care a fugit, firește ca la una mai mare, din poftă după mărire deșartă”. Măsura a fost repetată și prin canonul 20, din condescendență față de împărat, care a propus-o odată cu măsurile disciplinare încadrate de sinod în canoanele 3 și 4, ca recunoștință pentru atitudinea lui binevoitoare, arătând o deosebită grijă față de Biserică și instituțiunile ei.

Luând această hotărâre, Sfinții Părinți au avut în vedere, desigur și principiul amintit mai sus al stabilității clericilor — care n'ar fi mai fost valabil dacă preotul ar fi putut fi numit în același timp și la altă Biserică, dar și grija ca nevoile religioase ale credincioșilor să poată fi îndeplinite la timp, știindu-se că multe nevoi religioase sunt de urgență, care nu îngăduie amânare.

Posibilitatea trecerii clericului la altă biserică, prin transferare — admisă de canoane în mod excepțional, în interesul Bisericii și menționată de canonul 10 al sinodului IV ecumenic — nu însemnează înfrângerea principiului amintit, fiindcă în acest caz clericul încetează orice legătură cu biserică de mai înainte, la ale cărei afaceri nu mai poate lua parte sub nici o formă. O excepție prevede și canonul 20, pentru clericii care sunt nevoiți să treacă la alte biserici, când își pierd patria.

7. *Principiul adaptării împărțirii teritoriilor bisericesti potrivit împărțirii politice a Statului*, afirmat prin mai multe canoane ale sinodului IV ecumenic, dar în mod clar prin canoanele 17 și 28, care a dat loc la discuțiuni aprinse între Biserică Răsăritului și Biserică Romei.

Acest principiu, folosit de Biserică, în mic, din primele timpuri, dela formarea primelor comunități, s'a afirmat mai ales după recunoașterea creștinismului ca religie de Stat.⁵ El n'a avut la bază motive de vanitate — așa cum au susținut o parte din autorii apuseni — ci motive de ordin practic, de oportunitate și utilitate, așa pu-

tând fi satisfăcute mai bine interesele Bisericii. Aceste motive de ordin practic au stat ca temelie, alături de însemnătatea originii unei Biserici, și la stabilirea prerogativelor unui scaun, ridicarea scaunului urmând importanței politice a cetății. Folosindu-se acest principiu, adică urmându-se împărțirea administrativă a imperiului, au luat ființă și în Biserică împărțiri teritoriale mai mari. Astfel, fiecărei provincii politice i-a corespuns o mitropolie, fiecărei dieceze politice, formată din mai multe provincii, i-a corespuns un exarhat, cu mai multe mitropolii și fiecărei prefecturi politice, formată din mai multe dieceze, i-a corespuns un patriarhat, cu mai multe exarhate. Dar fiindcă delimitarea hotărârilor unei circumscripții bisericesti nu s'a putut face dela început pe bază de lege — adică prin canoane — o importanță deosebită a avut în această privință, uzul sau obiceiul. Întemeiat pe necesitate și vechime, *uzul are* — potrivit concepțiunii fundamentale canonice — în chestiunile disciplinare bisericesti, *tot atâta importanță ca și legea*, ca și dreptul pozitiv. De aceea uzul a servit ca normă în Biserică, de multe ori, atât pentru păstoria bisericesti individuali, cât și pentru sinoadele particulare și ecumenice. Și tot pentru acest motiv, aproape în toate canoanele prin care s'a stabilit delimitarea hotărârilor circumscripțiilor bisericesti sau a prerogativelor scaunelor, s'a luat ca temelie obiceiul. Astfel s'a procedat la sinodul I ecumenic când prin canonul 6 s'au stabilit drepturi egale cu cele ale episcopului Romei, pentru episcopii Alexandriei și Antiohiei, peste circumscripțiile respective, iar prin canonul 7 s'au stabilit drepturile episcopului Ierusalimului; la fel s'a procedat la sinodul III ecumenic, când prin canonul 8 „s'a hotărât să se păstreze curate și nevătămate drepturile fiecărei eparhii, potrivit obiceiului apucat din vechime”, tăgăduindu-se episcopului Antiohiei dreptul să facă hirotoniile în Cipru, tocmai fiindcă n'a existat un asemenea vechi obicei; la fel s'a procedat la sinodul II ecumenic, prin canonul 2 — care nu este decât o repetare a canonului 6 al sinodului I ecumenic — și prin canonul 3 prin care s'a stabilit că „episcopul Constantinopolului să aibă precăderea onorurilor după episcopul Romei”; și la fel s'a procedat la sinodul IV ecumenic, prin canonul 28, când s'a repetat această prerogativă a scaunului Constantinopolului și s'a precizat că diecezele Pontului, a Asiei și a Traciei depind jurisdicțional de Constantinopol.

Că într'adevăr numai motive de oportunitate și utilitate au determinat crearea de circumscripții bisericesti mai mari, rezultă și din canonul 28 al sinodului al IV-lea ecumenic, ca și din măsurile anterioare ale Sfinților Părinți, care nu înțelegeau ca prin crearea unor asemenea circumscripții sau prin ridicarea unor anumite scaune, să priveze de prerogativele respective pe întâi stătătorii celorlalte circumscripții. Aceștia își păstrau toate drepturile față de episcopii sufragani, numai ei personal depinzând de titularul scaunului înălțat în rang. Astfel — se spune în canonul 28 al sinodului IV ecumenic — „Prea Sfințitul scaun al prea sfintei biserici a Constantinopolului să hirotonească numai pe mitropoliți în diecezele Pontului și a Asiei și a Traciei... iar pe episcopii eparhiilor să-i hirotonească mitropolitul respectiv al diecezelor pomenite, împreună cu episcopii din eparhie, precum s'a hotărât prin dumnezeieștile canoane”. Pentru a nu se înțelege greșit principiul adaptării împărțirii teritoriilor biseri-

cești, după împărțirea politică a Statului, menționăm că hotărând această adaptare și stabilind prerogativele scaunelor și după importanța politică a cetății, Sfinții Părinți ai sinoadelor ecumenice n'au înțeles să renunțe la dreptul Bisericii, de a-și reglementa singură chestiunile, ci dimpotrivă, au ținut să afirme clar și constant că prerogativele bisericilor se stabilesc numai prin hotărârile Sfinților Părinți, iar dacă se fac împărțiri bisericesti și ridicări de scaune și prin legi de Stat, acestea trebuiesc făcute numai cu consimțământul autorității bisericesti. Numai așa se explică faptul că Sfinții Părinți ai Sinodului IV ecumenic, în timp ce hotărâau, ca „împărțirea parohiilor bisericesti să urmeze alcătuirilor civile și de stat” (canonul 17) și confirmau prerogativele scaunului din Constantinopol, aceleași ca și ale scaunului Romei — ocupând însă locul al II-lea în rang — pe motiv că și aceasta este cetate împărătească” (canonul 28), ei se pronunțau în același timp, categoric, împotriva împărțirii eparhiilor numai pe baza legii date de autoritatea politică, independent de sinodul episcopilor, mai ales când nu se făcea și împărțirea politică respectivă, amenințând cu depunerea din treaptă pe episcopul care ar alergera la stăpânirea lumească, în acest scop (canonul 12).

Am afirmat, la admiterea principiului, că Biserică Romei s'a opus dela început și n'a recunoscut canoanele prin care s'a hotărât ridicarea în rang a scaunului Constantinopolului, susținând, între altele, că numai episcopii scaunelor apostolice, adică ai Bisericilor întemeiate de Apostoli, au dreptul de precădere, pe câtă vreme ceilalți vin în rang după aceștia, ori cât de mare ar fi prestigiul cetății în care se găsește scaunul lor. Nu socotim necesar să mai insistăm asupra netemeinicii argumentelor aduse de Biserică Romei, în susținerea atitudinii ostile față de punctul de vedere al Bisericii Răsăritului, în legătură cu stabilirea prerogativelor scaunelor și în deosebi față de scaunul din Constantinopol, din moment ce ea însăși a recunoscut justetea punctului de vedere al Bisericii Răsăritului, confirmând prin autoritatea unui sinod, ordinea scaunelor, așa cum a fost rânduită în Răsărit, prin canoanele: 3 sin. II ec., 28 sin. IV ec. și 36 trullan. Anume, este vorba de sinodul IV din Lafran — socotit al XI-lea sinod ecumenic de Biserică romano-catolică — ținut sub papa Inocențiu III la anul 1215 și care, prin canonul 5 spune: „Reînviind vechile privilegii ale scaunelor patriarhale, decidem că după Biserică romană, Constantinopolul ocupă primul loc, Alexandria al II-lea, Antiohia al III-lea, Ierusalimul al IV-lea”. Este adevărat, această ordine putea fi socotită justă acum de Biserică Romei pentru că la Constantinopol situația era cu totul schimbată: se găseau aci, acum, un imperiu și un patriarh latini (Hefele-Laclerq: Histoire des Conciles, tom. II, p. II, pag. 857 și tom. V, p. II pg. 1333).

8. Conduși de grija pentru păstrarea disciplinei în Biserică, la realizarea căreia ajută și prestigiul autorității superioare, dar și ferirea persoanelor clericale în general, de umilire și nedreptăți, Sfinții Părinți ai Sinodului IV ecumenic au stabilit, prin canonul 9, *principiul instanțelor sau forurilor bisericesti de judecată*, înaintea cărora trebuie să se soluționeze toate neînțelegerile dintre clerici, în general, atât în chestiunile cu caracter bisericesc, cât și în chestiunile cu caracter civil, în acest din urmă caz putându-se adresa însă și foru-

[Continuare în pag. 4]

[Urmare din pag. 3]

rilor civile, dacă nu era primită hotărârea forurilor bisericești. Diferențele dintre clerici în grad până la presbiter se soluționează la judecătoria eparhială, înaintea episcopului; dintre clerici și episcopi înaintea mitropolitului și dintre clerici sau episcopi cu mitropolitul, înaintea forului judecătoresc exarhal. Principiul instanțelor, care presupune existența dreptului de apel, împotriva hotărârilor episcopului, se găsește formulat și în canonul 5 sinodul I ecumenic — prin care se afirmă îndatorirea episcopilor de a se aduna în sinod de două ori pe an, pentru soluționarea chestiunilor evanghelice, adică de credință și a chestiunilor canonice, între care se încadrează diferențele — ca și în canonul 6 sinodul II ecumenic, unde se precizează și mai clar acest drept de apel la instanța superioară. În canonul 9 sinodul IV ecumenic și în canonul 17 al aceluiaș sinod — în care este vorba de neînțelegerile dintre episcopi, în legătură cu delimitarea hotarelor eparhiei, se prevede în plus, pentru cei din circumscripția Constantinopolului, facultatea de a se putea adresa, ca ultimă instanță, fie sinodului exarhal, fie scaunului de Constantinopol. Acesta a fost un privilegiu al Patriarhului de Constantinopol, prin care se putea împiedeca orice amestec străin — și în deosebi al Romei — în afacerile Răsăritului; dar, fiind facultativ pentru cei în cauză, căci se puteau adresa și sinodului exarhal, nici patriarhul de Constantinopol nu se putea înălța în putere în dauna prerogativelor scaunelor exarhale.

9. Vom mai aminti, cu totul pe scurt, câteva din principiile și măsurile de organizație, administrație și disciplină, cuprinse în canoanele sinodului IV ecumenic, trecând peste altele care sunt cunoscute îndeajuns, ca hotărâri ale sinoadelor anterioare. Amintim astfel: *instituția economului*, prevăzută de canonul 25 și 26, din textul cărora rezultă îndatorirea ca averea eparhiei să se administreze numai cu econom, ales din clerul respectiv, dar nu independent de episcop, ci „după socotința acestuia”, instituție care și-a dovedit îndeajuns utilitatea; apoi *principiul completării scaunelor vacante în interval de trei luni dela vacantare*, (can. 25), pentru a se înlătura eventuala ispitire a mitropolitilor, cărora le revenea supravegherea eparhiei pe timpul vacanței, de a prelungi vacanța; *interzicerea secularizării mănăstirilor*, care — datorită caracterului de sfințenie dobândit în urma consacării de către episcop — nu mai pot fi făcute locașuri lumești și nici bunurile lor înstrăinate (can. 24); *principiul pensionării clericilor*, afirmat pentru prima dată de un sinod ecumenic, în acte, în sensul obligației Bisericii de a asigura o întreținere demnă episcopilor și clericilor care, din motive de boală, nu-și mai pot îndeplini îndatoririle; obligație de care pot beneficia chiar și cei îndepărtați ca nevrednici, dacă se retrag la o mănăstire (H. Leclercq, o. c. tom. II, p. II, pg. 753 nota 2 și pg. 761); *principiul ierosiliei*, potrivit căruia nu poate fi folosită ca pedeapsă coborârea în treaptă (canonul 29); și în sfârșit, *principiul colaborării dintre Biserică și Stat*, aplicat în adevăratul înțeles, când fiecare instituție își respectă domeniul propriu de atribuțiuni. Așa rezultă acest principiu din toată atitudinea împăratului Marcian, care deși arăta deosebită bunăvoință față de Biserică și tot interesul față de bunul mers al lucrărilor sinodului,

nu se amestecă să hotărască el singur în chestiunile bisericești, ci dimpotrivă accentuează dreptul netăgăduit al Bisericii, trimițând sinodului toate plângerile adresate lui împotriva episcopilor și răspunzând clar celor care apelau la autoritatea lui în chestiuni de credință sau de disciplină: „Dacă aș fi vrut să hotărâsc eu însumi asupra chestiunii în discuție — a răspuns el episcopilor egipteni, partizani ai lui Dioscur — n'aș mai fi convocat, un sinod; dar fiindcă el s'a întrunit, vă poruncesc să vă adresați sinodului și să învățați dela el ceea ce încă nu știți; căci ceea ce hotărăște sfântul sinod este normă pentru mine. Eu urmez hotărârea lui și cred în ea” (Hefele-Leclercq, op. cit. tom. II, p. II pag. 711). Biserica, la rândul ei, accepta fără rezervă și trecea în rândul canoanelor, ceea ce și autoritatea politică socotea necesar pentru întonarea liniștii, păstrarea ordinii și înlăturarea disciplinei, cum am văzut când am amintit principiile desprinse din canoanele 3, 4 și 20.

Din expunerea de mai sus, destul de sumară, a unei părți din principiile și măsurile cuprinse în canoanele sinodului IV ecumenic, se poate vedea ușor cu câtă înțelepciune au lucrat Sfinții Părinți ai acestui sinod stabilind aceste principii, care au asigurat Bisericii netăgăduite rezultate, prin păstrarea unității de credință și îndrumarea organizării, administrării și disciplinei Ei pe baze temeinice, corespunzătoare principiilor fundamentale lăsate de Mântuitorul Hristos și de sfinții Săi Apostoli. Actualitatea acestor principii dealungul veacurilor și până astăzi, dovedindu-se tot așa de necesare și de utile pentru bunul mers și progresul Bisericii ca și acum 1500 de ani, ne arată și mai mult importanța lor și în același timp, datorită de a le respecta.

NOTE la: *Principii de organizație, administrație și disciplină bisericească, în canoanele sinodului IV ecumenic.*

1. În Biserica romano-catolică acest sinod nu figurează cu numărul de 30 canoane, în toate colecțiunile; multe menționează numai 27 canoane, asupra canonului 28 făcându-se dela început rezervă, pentru că punea în discuție primatul episcopului Romei, iar asupra canonului 29 și 30 — fără a se tăgădui importanța cuprinsului lor — s'a făcut rezervă pentru că n'ar fi fost întocmite dela început ca atare, ci au figurat numai în procesele verbale, de unde ulterior, textul a fost luat, în redactarea existentă și trecut între canoane.

2. Colecțiunea aceasta cuprindea canoanele sinoadelor I, II și III ecumenic și ale sinoadelor provinciale din Ancira, Neocezareea, Gangra, Antiohia și Laodiceia.

3. Canonul 2 al sinodului VI ecumenic (trullan) confirmă pe lângă canoanele apostolice, canoanele sinoadelor ecumenice și particulare ținute până atunci, precum și pe cele ale unui număr de 12 Sfinți Părinți.

4. Potrivit canonului 18 trullan. aceștia sunt obligați să se înapoieze la bisericile proprii, imediat după încetarea cauzei care i-a silit să treacă la alte biserici.

5. Este amintit clar în canonul 9 al sinodului local din Antiohia, la anul 341.

Centenarul lui I. L. CARAGIALE

Între 30 Ianuarie—10 Februarie a. c. poporul nostru a sărbătorit 100 de ani dela nașterea marelui scriitor realist I. L. Caragiale. Trăsătura fundamentală a operei lui este realismul, adevăratul realism, adevărul vieții. El este cel mai ascuțit și mai necruțător biciuitor și critic al regimului burghez. El a biciuit, a satirizat partidele și instituțiile burgheziei și figurile ei reprezentative, desvăluind demagogia, ipocrizia, corupția, semidoctismul, cosmopolitismul, destrăbălarea, jaful acestor „democrați”, care sub bombasticismul unor noțiuni libertare ascundeau interese meschine și venale. El numește cele două partide „istorice” din vremea lui, „bande mai nesocolite decât niște seminții barbare în trecere, fără respect de lege, fără milă de omenie”. În special în „O scrisoare pierdută”, I. L. Caragiale a reușit să redea tipuri caracteristice ale politicienilor burghezi și să arate toată falsitatea democrației lor.

De unde isvora această necruțătoare demascare a clasei conducătoare? Din dragostea scriitorului față de popor.

Poporul e singurul stăpân, căruia vrea el să-i slujească: suferințele poporului îl revoltă. De aceea ia condeiul în mână ca să înfiereze pe autorii masacrelor din 1907 și să apere drepturile țărânilor muncitoare. De aceea se simte apropiat de mișcarea muncitorească, zicând că el distruge cu satira lui „în aceeași direcție” în care distrugea clasa muncitoare: regimul burghezomășieresc.

Astăzi scrierile lui Caragiale sunt îndrăgite de întreg poporul muncitor. Centenarul lui a fost sărbătorit nu numai în țara întreagă, ci și în U.R.S.S. și țările de democrație populară, pentru analiza genială a sistemului democrației burgheze și pentru dragostea lui de popor!

6. Dreptul de a înainta plângeri împotriva clericilor îl puteau exercita și laicii, însă „numai după ce mai înaintate se va examina renumele lor” (canonul 21 sinod. IV ecumenic).

7. Această îndatorire este afirmată și prin canonul 19 al sinodului IV ecumenic.

8. Canonul menționează ca hotărâre în această privință, pentru revendicarea unei parohii, posesiunea neîntreruptă timp de 30 de ani.

IORGU D. IVAN

Nota Redacției. Cu acest articol se încheie seria articolelor închinată comemorării sinodului IV ecumenic, care depuse la redacție înainte de 1 Octomvrie 1951, au fost publicate pe măsura spațiului disponibil.

† Preotul pensionar Ioan Iosof din Tilișca a decedat la 29 Ianuarie 1952, în vârstă de 84 ani.

A servit la aceeași biserică 45 ani ca preot titular și 10 ani ca pensionar.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii!